

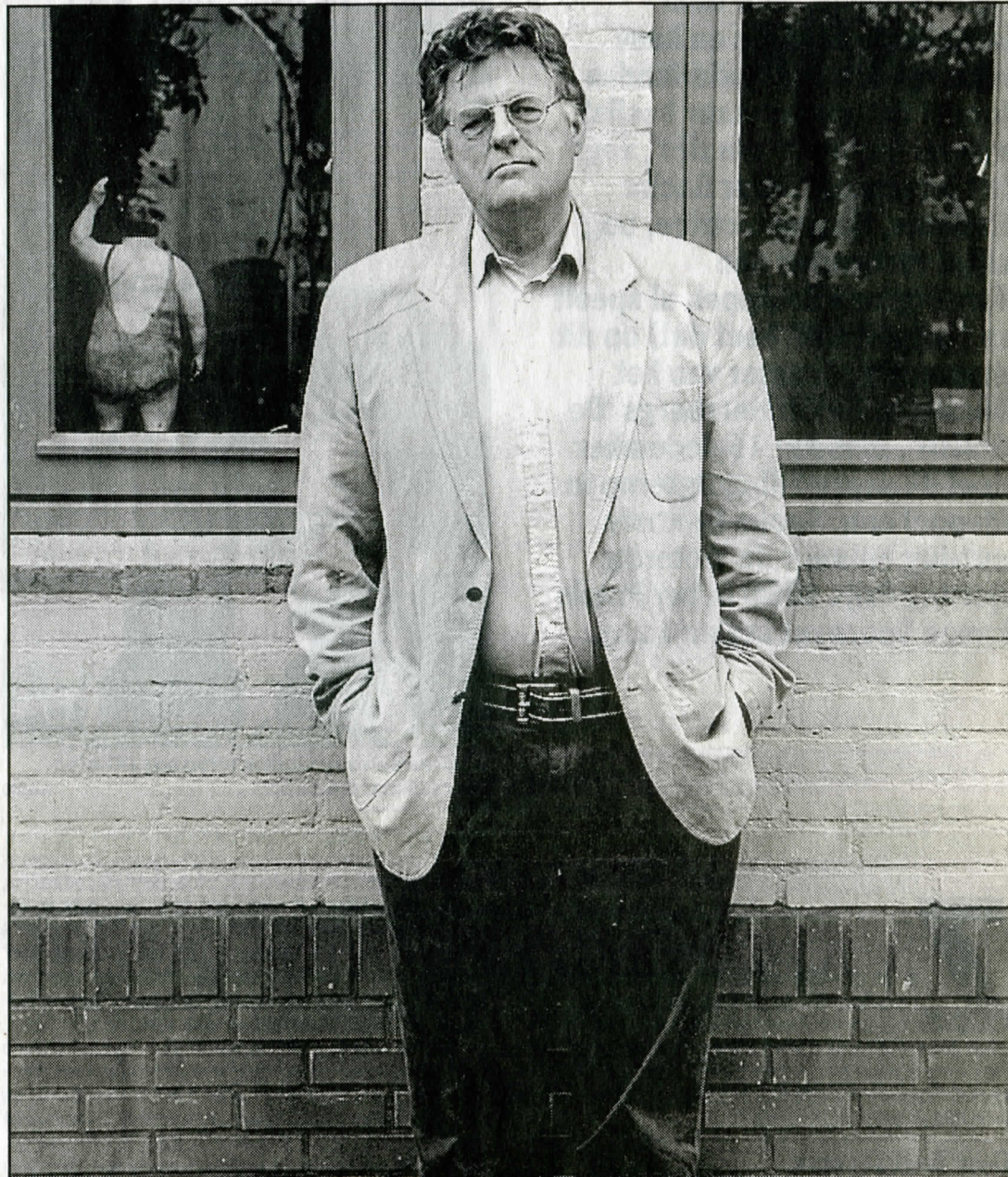
Dossiers, getallen en systemen in '60 000 uur' van Gerrit Krol

Het zinloze kantoorleven

Drents
Groningse
DagbladenVrijdag
4 december
1998

Gerrit Krol is bekend als schrijver van tientallen romans, verhalen, essays en gedichten. Minder bekend is dat hij een aanzienlijk deel van zijn leven heeft gesleten in kantoorruimtes van de Shell en de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Over deze kant van zijn verleden schreef hij '60 000 uur', dat zeer nadrukkelijk als 'een autobiografie' wordt gepresenteerd. Het is een boek over met name de werking van systemen en de eerste stappen in de wereld van de computers: 'Wat niet is gerapporteerd, is niet gebeurd; wat niet op papier staat bestaat niet.'

Het boek *60 000 uur* is niet het eerste waarvoor Gerrit Krol uit zijn ervaringen bij de Shell en de NAM heeft geput. Voor zijn werk verbleef hij vaak in het buitenland, waar hij tevens inspiratie opdeed voor een aantal van zijn romans. Het is niet toevallig dat zijn roman *In dienst van de 'Koninklijke'* uit 1980 gaat over een jongeman die in de 'oil-business' belandt. En een meer recente roman zoals *Okoka's Wonderpark* uit 1994 speelt zich voor een deel af in een Afrikaans land en is onmiskenbaar geënt op de periode dat Krol werkzaam was in Nigeria.

Door **Jacob Moerman**

K

Boeken

Daarnaast is het ook duidelijk dat Krol met *60 000 uur* niet zijn eerste autobiografisch verslag heeft gepubliceerd. In de meeste van zijn romans verwerkte hij eigen ervaringen. Zijn eerder dit jaar verschenen *De oudste jongen* bestaat uit een aaneenschakeling van jeugdherinneringen en het is mij eigenlijk nog steeds een raadsel waarom dit boek als een 'roman' wordt gekenschetst. Zoals het mij ook een raadsel is waarom de woorden 'een autobiografie' de voorkant van *60 000 uur* sieren. Gerrit Krol heeft waarschijnlijk met zijn beschrijvingen nu zo dicht mogelijk bij de werkelijke gebeurtenissen willen blijven, maar zijn *Spielerei* met 'het autobiografische' heeft eigenlijk altijd al zijn werk gekenmerkt.

Maar goed, autobiografisch of niet, het is de vraag of *60 000 uur* interessante literatuur heeft opgeleverd. In het boek heeft Krol zijn leven als informaticus beschreven - zijn werk om de administratie van de NAM te automatiseren. Dat heeft veel passages opgeleverd, waarin Krol de lezers meevoert naar de wereld van de dossiers, getallen, berekeningen, systemen en lezingen met titels als *Computer Aided Operations*, *Direct Digital Control* en *The Paperless Office*. Hij schetst een beeld van de uitvinders, de mensen die aan het begin van het computertijdperk een geheel nieuwe wereld ontdekken en met elkaar moeten proberen om het bedrijf aan te passen. Het leven van informaticus eindigt voor Krol met het fabriceren van de zogeheten Data Atlas van de NAM, waarin de 285 activiteiten ('285 zilveren rechthoekjes') worden beschreven. Op een soms zeer minutieuze wijze is Krol ingegaan op zijn werkzaamheden,

en dat heeft de leesbaarheid van zijn 'een autobiografie' bepaald niet bevorderd; je moet een rasechte 'bèta' zijn, wil je zijn schermutselingen met getallen en systemen nog kunnen volgen.

Kantoorleven

Daar staat tegenover dat Krol met *60 000 uur* eveneens een van zijn andere handelsmerken heeft gebruikt: de relativering. Prachtig zijn zijn beschrijvingen van de gevoelens over de zinloosheid van het kantoorleven. Er klinkt tussen de regels zo nu en dan verbazing door, over al die mensen die zich iedere dag storten op hun drukke werkzaamheden. Alhoewel... druk: 'Er is geen einde aan - wat overigens een typische eigenschap van kantoorwerk is: je bent nooit klaar. In tegenstelling tot bijvoorbeeld het werk in de buitenlucht: je kan op een bepaald moment een sigaretje opsteken omdat je klaar bent. Zo stond ik ook wel 's in de deur van mijn kamer, om tien uur 's morgens, omdat ik het

gevoel had klaar te zijn.'

Daarnaast heeft Krol vooral laten zien dat iemand op kantoor maar al te vaak een zeer eenzaam leven leidt, waarover hij alleen kan communiceren met een aantal vakgenoten. *60 000 uur* bestaat dan ook uit aardig wat passages waarin de collega's langs elkaar heen praten of elkaar gewoon niet begrijpen. Dat levert humoristische beschrijvingen op, die soms doen denken aan Voskuils romancyclus *Het Bureau*. Het is dan ook niet verwonderlijk dat sommigen het kantoorleven willen ontvluchten, om in het buitenland voor het bedrijf Grote Daden te gaan verrichten. Met name aan het begin van zijn loopbaan zag Krol aardig wat delen van de wereld en vloog hij van lezing naar seminar. Hoe verder, hoe beter. En waarom? 'Wat de bedoeling was van onze ontmoetingen in New York is me nooit helemaal duidelijk geworden.'

Gerrit Krol: '60 000 uur'. Uitgeverij Querido, Amsterdam. Prijs fl.27,50.

► **Gerrit Krol laat zien dat iemand op kantoor maar al te vaak een zeer eenzaam leven leidt.**

Foto: Roeland Fossen